

საქართველოს გაერთიანებული სახელმწიფოს და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-351

16/05/2018

ქ. თბილისი

შპს „სანიტარის“ სახიფათო ნარჩენების განთავსებისა და დამუშავების საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე (საწარმოს გაფართოება) გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემის შესახებ

გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით, შპს „სანიტარის“ მიერ წარმოდგენილია გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფ. ახალ სამგორში სახიფათო ნარჩენების განთავსებისა და დამუშავების საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (საწარმოს გაფართოება) გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

აღნიშნულ საქმიანობაზე, საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს მიერ 2013 წლის 7 ოქტომბერს გაცემული იყო ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა #51. აღნიშნული დასკვნის ფარგლებში საწარმო ახორციელებს სახიფათო ნარჩენების ნეიტრალიზაციას, გლიკოლის დამუშავებას და დაბინძურებული ნიადაგის ბიორემედიაციას, ხოლო საწარმოს გაფართოება ითვალისწინებს დამატებით ახალ საქმიანობებს, კერძოდ ფლურესცენციული ნათურების დამუშავებას და შესაბამისი დანადგარის ინსტალაციას, ასევე, პესტიციდებით დაბინძურებული წყლების გაუვნებელყოფის უბნის მოწყობას.

საწარმო უახლოესი მოსახლიდან დაშორებულია 500 მეტრის მანძილით (ობიექტიდან ჩრდილო-აღმოსავლეთით). საწარმოს მიმდებარედ, 200 მეტრში, განთავსებულია სასაკლაო, ხოლო 650 მეტრის დაშორებით მდებარეობს გაჯის ქარხანა.

საწარმოში ტექნოლოგიური პროცესების მიმდინარეობისთვის გამოყოფილია: ნეიტრალიზაციის უბანი; გლიკოლის რეციკლირების და ფლურესცენციული ნათურების გადამუშავების დანადგარების უბანი; ღია ფარდული ნარჩენებისათვის; ნარჩენების დახარისხების უბანი; კონტეინერების განთავსების მოედანი; ბიორემედიაციის რკინა-ბეტონის მოედანი; პესტიციდებით დაბინძურებული წყლების დამუშავების უბანი და ბეტონის მოედანი, სადაც განთავსებულია 29 ტ. მოცულობის წყლის რეზერვუარი.

ნეიტრალიზაციის უბნის საწარმოო სიმძლავრე წლიურად შეადგენს 800-1000 ტონას. აღნიშნული უბანი შედგება სამი 5 მ³ მოცულობის რეზერვუარისაგან, რომლებიც რეაქტორებს წარმოადგენენ. ნეიტრალიზაციის უბანზე შესაძლებელია ნარჩენი მჟავების და ტუტეების განეიტრალება. მათ ათავსებენ რეაქტორში და რეაგენტების რეზერვუარებიდან აწოდებენ შესაბამის ტუტეს ან მჟავას, ისე რომ წარმოიქმნება მარილის წყალხსნარი. წყალხსნარს უმატებენ სუფთა წყალს ისეთი რაოდენობით, რომ მარილის კონცენტრაცია არ აღემატებოდეს **დასაშვებ ზღვრულ კონცენტრაციას**, რის შემდეგაც მას უშვებენ კანალიზაციაში. ნეიტრალიზაციის უბანზე ხორციელდება ისეთი

მჟავებისა და ტუტეების ნეიტრალიზაცია და ისეთი რეაგენტებით, რომლებიც წარმოქმნიან ხსნად ნივთიერებებს. ისინი შეიძლება იყოს როგორც მსუბუქი, ასევე მძიმე მეტალების ხსნადი მარილებიც.

ანტიფრიზების რეციკლირების დანადგარში (BE-55C) მიმდინარეობს ნამუშევარი ანტიფრიზის აღდგენა, კოროზიის, იჰიბიტორების, ჭუჭყის, ჟანგის და ზედმეტი წყლის მოცილებით. ანტიფრიზების აღსადგენად გამოყენებულია ეტაპობრივი გამოხდის მეთოდი, ხოლო ფლურესცენციული მილების და სხვა ვერცხლისწყლისშემცველი ნარჩენების დასამუშავებელ დანადგარში მიმდინარეობს ფლურესცენციულ ნათურებში არსებული ვერცხლისწყლის ფილტრაცია და ნათურის არასახიფათო ნარჩენად გადაქცევა, რომელიც ხორციელდება ჰერმეტიკულად დახურულ სისტემაში. ანგარიშის თანახმად ვერცხლისწყლის შემცველი ფილტრები დაიწვება შპს „სანიტარის“ კუთვნილ ინსინერატორში ან თავსდება სპეციალურ მეტალის კასრებში და ინახება სახიფათო ნივთიერებების საწყობში, ხოლო შემდგომი მართვის მიზნით გადაეცემა შესაბამისი უფლებამოსილების მქონე კომპანიას.

როგორც ანგარიშშია აღნიშნული ვერცხლისწყლის შემცველი ნარჩენების დასამუშავებელი დანადგარი არის ქარხნული წარმოების. მასში ტექნოლოგიური პროცესი მიმდინარეობს დახურულ სისტემაში, საიდანაც გაფრქვევა არ ხდება.

დაბინძურებული ნიადაგების ბიორემედიაციის პროცესი შედგება ორი სტადიისაგან. პირველ სტადიაზე დაბინძურებულ ნიადაგს ათავსებენ რკინა-ბეტონისგან დამზადებულ მოედანზე ფართობით 412,8 მ³. გაშლის შემდეგ ნიადაგში შეაქვთ თანაბრად სპეციალურად მომზადებული მიკრობიოლოგიური პრეპარატი. პრეპარატის შეტანის შემდეგ მორიგეობით იქმნება ანაერობული და აერობული პირობები. ანაერობული და აერობული პროცესების შეცვლა მეორდება რამოდენიმეჯერ, ვიდრე ნავთობპროდუქტების შემცველობა ნიადაგში არ შემცირდება დაშვებულ ნორმამდე. ბიორემედიაციის უბანზე წლიურად გადამუშავებული ნიადაგის სავარაუდო მაქსიმალური მოცულობაა 700 მ³.

საწარმოში პესტიციდებით დაბინძურებული წყლის გაუვნებლობისათვის გამოყენებული იქნება კაუსტიკური სოდის 5%-იანი ხსნარი (300-500გ 10ლ წყალზე) 24 საათის განმავლობაში. იმ შემთხვევაში, თუ წყალი დაბინძურებულია მხოლოდ ერთი კონკრეტული ქიმიური ნივთიერების, რომელიმე პირეტროიდით (ინსექტიციდი), ნარეცხი წყლების დამუშავებისათვის გამოყენებული შეიძლება იყოს ქლორიანი კირი (500გ 10ლ ჩამდინარე წყალზე/ერთი დღე-ღამის დაყოვნებით).

გაწმენდის ეფექტურობა განისაზღვრება წყალში პესტიციდების შემცველობის სხვაობით გაწმენდამდე და გაწმენდის შემდეგ. პესტიციდების განეიტრალების შემდეგ ჩატარდება ლაბორატორიული ანალიზი და პასუხების შესაბამისად, ნარჩენი წყლის ჩაშვება მოხდება კანალიზაციაში ან მოხდება მისი გატანა გარდაბნის გამწმენდ ნაგებობაში. პესტიციდებით დაბინძურებული წყლების გაუვნებლობის საწარმოს მიახლოებითი მოცულობა შეადგენს 1600-1800 მ³ წელიწადში.

სახიფათო ნარჩენების დროებითი დასაწყობების უბანზე მიიღება სხვადასხვა სახის სახიფათო ნარჩენი (გარდა რადიოაქტიურისა), რომელთა ნაწილიც დამუშავდება საწარმოში, ხოლო ნაწილი დროებითი დასაწყობების შემდეგ, გადაეცემა შესაბამის კონტრაქტორებს.

საწარმოში ნარჩენები მიიღება შესაბამისი შეფუთვით და მარკირებით, სახიფათო ნარჩენების შეგროვების და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის შესაბამისად (საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 29 მარტის #145 დადგენილება), ხოლო საჭიროების შემთხვევაში, ადგილზე მოხდება მისი დახარისხება და შეფუთვა.

სახიფათო ნარჩენები ასევე განთავსდება მოედანზე საერთაშორისო სტანდარტების დიდი კონტეინერებით. კონტეინერები ჰერმეტიკულია და ნარჩენები განთავსებული იქნება შესაბამისი შეფუთვით. კონტეინერებზე იქნება მიმაგრებული საინფორმაციო ნიშნები თუ რა მახასიათებლის ნარჩენები იქნება განთავსებული შიგნით.

შპს „სანიტარს“ გააჩნია სამეურნეო-ფეკალური წყლების კანალიზაციის სისტემა, რომელიც მიერთებულია 25 კუბ.მ მოცულობის ავზთან. ავზი პერიოდულად დაიცლება და საასენიზაციო მანქანებით მოხდება თხევადი მასის გადატანა გარდაბნის საკანალიზაციო კოლექტორში. სანიაღვრე-ჩამდინარე წყლების ნაწილი გროვდება პოლიგონის შემკრებ რეზერვუარში, რის შემდეგ ხდება შეგროვებული წყლის გადადინება შპს „სანიტარის“ საკანალიზაციო სისტემაში.

საწარმოს ექსპლუატაციის ეტაპზე ადგილი არ ექნება ნიადაგზე, გრუნტის წყლებზე და ბიომრავალფეროვნებაზე ზემოქმედებას.

აღნიშნულის გათვალისწინებით არ არის შემუშავებული დეტალური შემარბილებელი ღონისძიებები და გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა.

აღნიშნული გზშ-ს ანგარიშის განხილვაში მონაწილეობა მიიღო შესაბამისი დარგის ექსპერტებმა და სპეციალისტებმა გარემოსდაცვითი შეფასების სხვადასხვა მიმართულებით (ნარჩენების, ქიმიის, მიწის, წყლის და ჰაერის), რომელთა დასკვნების შეჯერებისა და წარმოდგენილი დოკუმენტაციის შეფასების, ასევე „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ 48-ე მუხლის პირველი ნაწილისა და ამავე კოდექსის პირველი დანართის 16-ე პუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. დამტკიცდეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება №28; 20.04.2018 და მიენიჭოს საქმიანობის განხორციელების უფლება შპს „სანიტარს“ გარდაბნის მუნიციპალიტეტის სოფ. ახალ სამგორში სახიფათო ნარჩენების განთავსებისა და დამუშავების საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე (საწარმოს გაფართოება);
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. ძალადაკარგულად გამოცხადდეს „შპს „სანიტარი“-ს სახიფათო ნარჩენების გაუვნებლებზე (საწარმოო ქიმიური ნარჩენების ნეიტრალიზაციისა და ნავთობით დაბინძურებული ნიადაგების ბიორემედიაციის პოლიგონის მოწყობა) გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემის შესახებ“ საქართველოს გარემოს და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის 2013 წლის 8 ოქტომბრის #ი-245 ბრძანება;
4. შპს „სანიტარმა“ საქმიანობა განხორციელოს აღნიშნული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით გათვალისწინებული შემდეგი პირობების დაცვით:

4.1 საქმიანობის განხორციელება უზრუნველყოს წარმოდგენილი გზმ-ს ანგარიშის, გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი ტექნოლოგიური სქემის, გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმის და დასკვნებისა და რეკომენდაციების შესაბამისად;

4.2 უზრუნველყოს ჩამდინარე წყლების ჩაშვების პირობების შეთანხმება საკანალიზაციო ქსელის მფლობელთან, ხოლო შეთანხმების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან 3 თვის ვადაში წარმოადგინოს სამინისტროში ;

4.3 საქმიანობის განხორციელებისას სახიფათო ნარჩენების მართვა უზრუნველყოს „სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ“ ტექნიკური რეგლამენტის მოთხოვნების შესაბამისად;

4.4 გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან სამი თვის ვადაში უზრუნველყოს ნარჩენების მართვის გეგმის შეთანხმება სამინისტროსთან საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის 2015 წლის 4 აგვისტოს #211 ბრძანების შესაბამისად, სადაც ასევე გათვალისწინებული იქნება სახიფათო ნარჩენების გაუვნებლობის პროცესში მიღებული ნარჩენების ქიმიური შედგენილობა და მათი მართვის კონკრეტული ღონისძიებები;

4.5 ვერცხლისწყლის შემცველი ფილტრების ინსინირატორში დაწვის მიზნით, უზრუნველყოს აღნიშნული ფილტრების ისეთ კომპანიაზე გადაცემა, რომელიც ფლობს შესაბამის აღმჭურველ აქტს ვერცხლისწყლის გაფრქვევების გათვალისწინებით;

4.6 გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან ორი თვის ვადაში უზრუნველყოს გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმის შემუშავება და სამინისტროში განსახილველად წარმოდგენა, სადაც მოცემული იქნება ჩამდინარე წყლების მონიტორინგის (ლაბორატორიული კონტროლის) საკითხები (ანალიზების ჩატარების პერიოდულობა, აღრიცხვა), რომელიც უნდა განხორციელდეს ყოველი განეიტრალებული და დამუშავებული წყლის კანალიზაციაში ჩაშვებამდე. ამასთან მონიტორინგის გეგმაში გათვალისწინებული უნდა იყოს, საქმიანობის შედეგად ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების გაფრქვევის კონტროლი ინსტრუმენტული გაზომვებით (პერიოდულობის და საკონტროლო წერტილების მითითებით), ასევე ფლურესცენციული ნათურების დამუშავების უბანზე ჰაერში ვერცხლისწყლის ორთქლის კონცენტრაციის მონიტორინგი;

4.7 გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან ორი თვის ვადაში უზრუნველყოს გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმის სამინისტროში განსახილველად წარმოდგენა;

4.8 გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან ორი თვის ვადაში უზრუნველყოს საწარმოს ექსპლუატაციის პერიოდში ძლიერი ქარის ან უხვი ნალექის შემთხვევებისათვის, დამატებითი შემარბილებელი ღონისძიებების შემუშავება, ხოლო ექსპლუატაციის ეტაპზე მუდმივად უზრუნველყოს

შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება, რათა გამოირიცხოს ნავთობით დაბინძურებული ნიადაგების პოლიგონის გარე პერიმეტრზე მოხვედრა;

4.9 გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გაცემიდან სამი თვის ვადაში უზრუნველყოს ბიორემედიაციის უბანზე ნავთობით დაბინძურებულ ნიადაგში მიკრობიოლოგიური პრეპარატის შეყვანის შემდეგ, მოედნიდან სითხის აორთქლების შედეგად ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული ნივთიერებების (აღნიშნული პრეპარატის) დადგენა და შესაბამისი ინფორმაციის სამინისტროში წარმოდგენა;

4.10 ბიორემედიაციის უბანზე უზრუნველყოს ნიადაგის კვლევა ყოველი ახალი დაბინძურებული ნიადაგის შემოტანისას და მისი გასუფთავების შემდეგ. ასევე გასაწმენდ ნიადაგში ტენიანობისა და ტემპერატურის კონტროლი;

4.11 საწარმოს ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გათვალისწინებით ექსპლუატაციაში გაშვების შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობოს სამინისტროს;

4.12 საქმიანობის შეწყვეტის შემთხვევაში, უზრუნველყოს გარემოს წინანდელ მდგომარეობამდე აღდგენის გზებისა და საშუალებების განსაზღვრა და შესაბამისი პროექტის სამინისტროში წარმოდგენა;

4.13 გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გადაცემა განახორციელოს „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსით“ დადგენილი წესით.

5. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს „სანიტარს“;

6. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს „სანიტარის“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;

7. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში-საქართველოს მთავრობაში (თბილისი, ინგოროყვას ქუჩა N7) ან თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი